

دانشگاه علوم پزشکی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی ارتباط خودکارآمدی و کیفیت زندگی در بیماران دارای استومی مراجعه
کننده به مراکز آموزشی درمانی منتخب دانشگاه علوم پزشکی تهران و انجمن
استومی ایران، سال ۱۳۸۹

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد پرستاری (گرایش آموزش داخلی - جراحی)

استاد راهنما: دکتر فروغ رفیعی

استاد مشاور: دکتر سرور پرویزی

استاد مشاور آمار: حمید حقانی

دانشجو: لادن ناصح

خرداد ۱۳۹۰

چکیده:

زمینه و هدف: در کنار طول زندگی، عرض یا کیفیت آن نیز اهمیت فراوانی دارد. استومی و بیماری زمینه ای که منجر به ایجاد آن شده است؛ می توانند کیفیت زندگی بیمار را به میزان قابل توجهی کاهش دهند. با این حال خودکارآمدی به عنوان اعتقاد هر فرد به توانایی خود برای به انجام رساندن رفتاری خاص؛ یک عامل موثر بر ارتقای کیفیت زندگی است. لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین ارتباط بین خودکارآمدی و کیفیت زندگی در بیماران دارای استومی انجام شد.

روش: این پژوهش یک مطالعه مقطعی از نوع همبستگی بود که در آن ۸۴ نفر از بیماران دارای استومی مراجعه کننده به مراکز آموزشی درمانی منتخب دانشگاه علوم پزشکی تهران و انجمن استومی ایران با استفاده از نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. داده ها به وسیله پرسشنامه کیفیت زندگی بیماران استومی شهر هپ و مقیاس خودکارآمدی استوما جمع آوری گردیده و سپس با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۵ و آزمون های آماری تی مستقل، آنالیز واریانس، کروسکال والیس، ضریب همبستگی پیرسون و آنالیز رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: اکثریت بیماران (۵۹.۵٪) از خودکارآمدی بالایی (نمره بالاتر از ۵۶) در مراقبت از استومی برخوردار بودند ولی در زمینه خودکارآمدی اجتماعی، بیشتر بیماران (۴۸.۸٪) نمره کمتر از ۴۲ گرفتند. دامنه نمرات کسب شده برای ابعاد مختلف کیفیت زندگی از 2 ± 6 برای بعد اجتماعی تا 1.5 ± 7 برای بعد جسمی متغیر بود. خودکارآمدی بیماران، بیشترین ارتباط را با وضعیت استومی (دایمی یا موقتی بودن) داشت ($P=0.000$ و $\beta=0.387$). بدین صورت که بیماران دارای نوعی استومی دایمی خودکارآمدی بالاتری داشتند. همچنین وضعیت تاهل و مدت داشتن استومی نیز ارتباط معناداری با خودکارآمدی داشتند ($P<0.05$). ارتباط کیفیت زندگی با سن، وضعیت استومی و مدت داشتن استومی معنادار بود که سن بیشترین ارتباط را با کیفیت زندگی بیماران داشت ($P=0.015$ و $\beta=0.262$) و با افزایش سن بیماران، کیفیت زندگی آن ها افزایش یافت. در این مطالعه همبستگی مستقیم و معناداری بین خودکارآمدی و ابعاد جسمی ($P=0.000$ و $r=0.485$)، روانی ($P=0.000$ و $r=0.655$)، اجتماعی ($P=0.000$ و $r=0.694$) و معنوی کیفیت زندگی ($P=0.000$) و همین طور کیفیت زندگی کل ($P=0.000$ و $r=0.687$) مشاهده شد. همچنین کیفیت زندگی دارای بیشترین ارتباط با زیر مقیاس اجتماعی خودکارآمدی بود ($P=0.000$ و $\beta=0.695$).

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که خودکارآمدی بیماران استومی ارتباط معناداری با همه ی ابعاد کیفیت زندگی آن ها دارد. همچنین این مطالعه اطلاعات ارزشمندی را درباره عوامل مرتبط با خودکارآمدی و کیفیت زندگی بیماران دارای استومی فراهم نمود که با بهره گیری از این اطلاعات می توان مداخلات پرستاری مناسبی را جهت ارتقای خودکارآمدی و کیفیت زندگی این بیماران طراحی و اجرا کرد.

کلید واژه ها: خودکارآمدی، کیفیت زندگی، بیماران استومی، استوما

Tehran University of Medical Sciences

Faculty of Nursing and Midwifery

A survey of relationship between self-efficacy and quality of life in stoma patients referred to selected educational centers of Tehran University of Medical Sciences and Iranian Ostomy Association, 1389.

By: Ladan Naseh

Supervisor: Dr.Forough Rafiee

Co _ Supervisor:

Dr.Sorour Parvizi

Dr.Hamid Haghani

May. 2011

Background & Aim: Equal to length of life, its width or its quality is also very important. Ostomy and its underlying disease can significantly diminish patient's quality of life. Self-efficacy (SE), which is a person's belief in his or her ability to perform specific behavior in specific circumstances, is an effective factor to promote quality of life. Accordingly the aim of this study was to assess the relationship between self-efficacy and quality of life in stoma patients.

Method: This research was a correlational, cross-sectional study. Which in it eighty four patients with ostomy who referred to selected educational centers of Tehran University of Medical Sciences and Iranian Ostomy Association (IOA) were selected through convenience sampling. The data were collected using City of Hope Quality of Life–Ostomy Questionnaire (COH-QOL) and Stoma Self-efficacy Scale (Stoma SE Scale). Data were analyzed by SPSS 15 using descriptive statistics, independent t-test, ANOVA, Kruskalwallis, Pearson's correlation coefficient and regression analysis.

Results: Most patients (59.5%) had high self-efficacy (Score higher than 56) in subscale of stoma care but in social self-efficacy subscale; the most patients (48.8%) was less than 42. The mean range of quality of life scores in different domains varied from 6 ± 2 for social dimension to 7 ± 1.5 for physical dimension. patient's self-efficacy had the highest correlation with stoma status (being permanent or temporary), ($\beta=0.387$, $P=0.000$). Patients with a permanent ostomy had higher self-efficacy. More over, relationship between self-efficacy and marital status and stoma duration was significant. There was a significant relationship between quality of life and age, stoma status and duration of ostomy. Among these, age had the most correlation with quality of life ($\beta=0.262$, $P=0.015$) and with increase patients age, their quality of life promote too. In this study, a Significant positive correlation were observed between self-efficacy and physical ($P=0.00$, $r=0.485$) psychological ($P=0.00$, $r=0.655$) social ($P=0.000$, $r=0.694$) and spiritual ($P=0.00$, $r=0.393$) dimensions and also with overall quality of life ($P=0.00$, $r=0.687$). Also the highest correlation was observed between quality of life and social self-efficacy subscale ($\beta=0.695$, $P=0.000$).

conclusion: The results indicated that stoma patient's self-efficacy is significantly related to all dimensions of their quality of life. Also this study provided useful information about self-efficacy and quality of life and their related factors in stoma patients. This information can be used to design and perform appropriate nursing interventions to promote self-efficacy and quality of life of these patients.

Key words: Self-efficacy, Quality of life, Stoma patients, Ostomy.